

§ 215

Dnr KS 2026/00238-1.5.2

Beslut - Samverkansavtal kollektivtrafik

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Samverkansavtal för kollektivtrafiken från Region Västmanland godkänns.

Ärendebeskrivning

Västerås stad har från Region Västmanland fått ett förslag på samverkansavtal om kollektivtrafiken i Västmanlands län. Efter första förslaget har Region Västmanland reviderat samverkansavtalet inklusive bilagor utifrån kommunernas synpunkter.

Identifierade områden för översynen var bland annat avtalstid, krav på kvalitet och effektivitet, ansvars- och rollfördelning samt former för efterlevnad och uppsägning av avtal.

Övergripande förändringar som ligger i det föreslagna reviderade avtalet:

- * Ändring av budget- och finansieringsmodell från rambudget till avräkningsmodell.
- * Äldre avtalskopplingar har tagits bort.
- * Tydligare beskrivningar gällande ansvar och roller.
- * Förslag på längre avtalstid.
- * Tillägg kring vad som gäller vid uppsägning av avtal.
- * Tillägg gällande uppföljning och efterlevnad av avtal.
- * Uppdaterade bilagor så att de överensstämmer med den nya avtalstexten.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

Samverkansavtal för kollektivtrafiken från Region Västmanland godkänns.

Yrkanden

Anna Maria Romlid (V) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Elisabeth Unell (M) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut, stadsledningskontorets förslag, och att kommunstyrelsen beslutar enligt detta.

Beslutet ska skickas till

Region Västmanland

Stadsledningskontoret
Mia Ståhlberg
Epost: mia.stahlberg@vasteras.se

Kopia till
Region Västmanland

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande - Samverkansavtal kollektivtrafik i Västmanland

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Samverkansavtal för kollektivtrafiken från Region Västmanland godkänns.

Ärendebeskrivning

Västerås stad har från Region Västmanland fått ett förslag på samverkansavtal om kollektivtrafiken i Västmanlands län. Efter första förslaget har Region Västmanland reviderat samverkansavtalet inklusive bilagor utifrån kommunernas synpunkter.

Identifierade områden för översynen var bland annat avtalstid, krav på kvalitet och effektivitet, ansvars- och rollfördelning samt former för efterlevnad och uppsägning av avtal.

Övergripande förändringar som ligger i det föreslagna reviderade avtalet:

- Ändring av budget- och finansieringsmodell från rambudget till avräkningsmodell.
- Äldre avtalskopplingar har tagits bort.
- Tydligare beskrivningar gällande ansvar och roller.
- Förslag på längre avtalstid.
- Tillägg kring vad som gäller vid uppsägning av avtal.
- Tillägg gällande uppföljning och efterlevnad av avtal.
- Uppdaterade bilagor så att de överensstämmer med den nya avtalstexten.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

Samverkansavtal för kollektivtrafiken från Region Västmanland godkänns.

Beslutsmotivering

Samtliga parter ingående i samverkansavtalet (Region Västmanland och samtliga kommuner i Västmanlands län) beslutar om att anta det reviderade avtalet inklusive bilagor.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslutet i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

Västerås stad får med det nya avtalet bättre överblick över kostnader och intäkter för kollektivtrafiken inom Västerås kommun.

Hållbarhets- och näringslivsbedömning

En väl fungerande och effektiv kollektivtrafik är en nödvändig funktion om Västerås ska kunna fortsätta växa på ett hållbart sätt. Västerås är också en målpunkt för många av länets invånare och därmed är kollektivtrafiken avgörande för hela länets utveckling.

Bedömning av barnets bästa

Perspektivet ej relevant med anledning av ärendets karaktär och innehåll.

Helene Öhrling

Stadsdirektör

Malin Björk

Enhetschef samhällsbyggnadsenheten

AVTAL OM KOLLEKTIVTRAFIK I VÄSTMANLANDS LÄN

1. PARTER

Detta avtal ("Avtalet") ingås mellan Region Västmanland ("Regionen") och samtliga kommuner i Västmanlands län (gemensamt "Kommunerna"). *Avtalet utgår från lagen om kollektivtrafik (2010:1065).*

- 1.1 Kollektivtrafiken är av stor vikt för hela länets utveckling. Regionen och kommunerna är överens om att gemensamt ta ansvar för att utveckla och skapa en attraktiv kollektivtrafik för hela länet. För att uppnå det krävs ett nära samarbete och samråd mellan Regionen och kommunerna, men även med invånare, näringsliv, andra myndigheter och övriga intressenter. Samsyn ~~sk~~ *eftersträvas säkerställs* genom löpande dialog och samråd.

2. KOLLEKTIVTRAFIKMYNDIGHETEN

- 2.1 ~~Regionen och Kommunerna är jämlikt 2 kap 1 § Enligt~~ *Enligt* lagen (2010: 1065) om kollektivtrafik (~~"kollektivtrafiklagen"~~) *ska de finnas en regional kollektivtrafikmyndighet i varje län. Kommunerna och regionen ska komma överens om vem som ska bära ansvaret. överens om att Regionen från och med den 1 juli 2017 fortsatt skall bära ansvaret för den regionala kollektivtrafiken i Västmanlands län.*

Regionen och Kommunerna är, i enlighet med 2 kap 1§ och 2§ lagen (2010:1065) om kollektivtrafik, överens om att regionen är kollektivtrafikmyndighet för Västmanlands län och bär ansvaret för samordning och utförande av kollektivtrafik i länet. Vidare ansvarar Kollektivtrafikmyndigheten för upphandling av trafik och att utförandet av kollektivtrafik sker på ett effektivt sätt. Den regionala Kollektivtrafikmyndigheten ska verka för att den regionala kollektivtrafiken är tillgänglig för alla resenärsgupper 2 kap 13 § lagen (2010:1065) om kollektivtrafik.

- ~~2.2~~ *I enlighet med 2 kap 2 § kollektivtrafiklagen skall Regionen vara regional kollektivtrafikmyndighet för Västmanlands län.*

- ~~23~~ 2.2 Kollektivtrafikmyndigheten skall ~~handha~~ *ansvara* för de uppgifter som ~~ankommer på~~ myndigheten *berörs av* enligt kollektivtrafiklagen. Kollektivtrafikmyndigheten har således ~~bl.a.~~ ansvar för framtagande och beslut om trafikförsörjningsprogram i enlighet med kap 2, 8§, 9§ och 10§ lagen (2010:1065) om kollektivtrafik samt ~~och~~ allmän trafikplikt i enlighet med kap 3 1§ lagen (2010:1065) om kollektivtrafik.

- ~~24~~ 2.3 Kollektivtrafikmyndigheten ~~skall ej vara genomförare av trafikuppgifterna utan~~ skall genom helt eller delägda bolag eller självständiga entreprenörer ~~tillse att~~ *erforderlig* *genomföra trafik, tillse att erforderlig* kollektivtrafik inom Västmanlands län och till angränsande län genomföres. *Kollektivtrafiken ska vara en möjliggörare för att lokala trafikföretag ska kunna vara en aktör vid utförande av trafik.*

- ~~25~~ 2.4 Kollektivtrafikmyndighetens beslutande organ är kollektivtrafiknämnden som utgör en nämnd i Regionen. Kollektivtrafiknämndens ledamöter väljs av full-

mäktige i Regionen.

~~26~~ 2.5

~~Till kollektivtrafiknämnden skall det finnas en beredning med representation från Kommunerna och Regionen. Från 2017-01-01 fungerar den strategiska regionala beredningen (SRB) som beredning för kollektivtrafikfrågor i länet.~~

Forum för dialog med representation från kommunerna och regionen ska finnas. Vid överenskommelse kan olika samverkansformer införas.

3. REGIONENS OCH KOMMUNERNA:s ROLLER OCH ANSVAR

3.1 Trafikförsörjningsprogram och förslag till beslut om allmän trafikplikt utarbetas i nära samverkan mellan Kollektivtrafikmyndigheten och Kommunerna i enlighet med Kollektivtrafiklagen 2 kap 11§. Fokus ska läggas på förankring och dialog inför fastställandet av kommande trafikförsörjningsprogram och kommunerna ska beredas möjlighet att inkomma med remissvar.

3.2 Kollektivtrafikmyndigheten ansvarar för Planering av all regional kollektivtrafik, vilket även inkluderar länsöverskridande trafik, i enlighet med kollektivtrafiklagen. I detta planeringsansvar ligger att i största möjliga utsträckning samordna och anpassa den inomkommunala trafiken och med den regionala buss- och tågtrafiken.

Kommunerna ska beredas ett stort stor påverkan och inflytande över den trafik som kommunen själv kan själva beställer och finansierar.

Planeringsprocessen, se bilaga 1, innebär att samråd sker löpande under året tillsammans med kommunerna. Kollektivtrafikmyndigheten ger förslag på trafikupplägg i samverkan med kommunerna. Kommunerna beslutar om och beställer sin inomkommunala trafik.

~~Under mars månad kommuniceras respektive kommuns kollektivtrafikkostnader för kommande år baserat på det önskade trafikutbudet. Fastställandet av trafikrambudget för kommande år sker i månadsskiftet mars/april av kollektivtrafiknämnden. Kommunerna bekräftar därefter trafikrambudgeten för respektive kommun senast per den 15:e april. Efter bekräftad trafikrambudget finns för kommunerna ingen möjlighet att minska volymen på den inomkommunala trafiken för nästkommande år. Tillköp för kommande år är dock möjligt~~

Kollektivtrafikmyndigheten kommunicerar under mars/april respektive kommuns preliminära kostnad utifrån den av kommunen beställda trafiken, med avdrag för beräknade trafikintäkter, för nästkommande år. Kommunerna faktureras månadsvis för faktiskt utfall.

Respektive kommun bekräftar skriftligen den preliminära nettokostnaden senast per den 15:e april. Fastställandet av den beställda trafiken för kommande år sker på nästkommande nämnd av kollektivtrafiknämnden. Om skriftlig bekräftelse inte inkommer innan den 15:e april anses kommunens preliminära nettokostnad som bekräftad. Efter bekräftad preliminär nettokostnad ligger den beställda volymen fast för den inomkommunala trafiken för nästkommande år. Efter bekräftad beställning kan förändringar av trafikutbudet, tillköp eller reduktion av trafik vara möjligt i samråd med Kollektivtrafikmyndigheten såvida inte förändringen innebär ekonomisk påverkan på annan kommun eller regionen.

- 33 Kollektivtrafikmyndigheten tillhandahåller stomtrafik (~~som detta begrepp definieras i bilaga 2~~) (buss- och tågtrafik mellan kommunhuvudorterna inom och utanför länet). Väsentliga förändringar i stomtrafikutbudet ska i god tid kommuniceras med berörda kommuner. Kommuner och kollektivtrafikmyndighet kan komma överens om nyttjande av stomtrafik för inomkommunala resor (resor inom en kommun) enligt beslutade planeringsprinciper, bilaga 3.
- Kommunerna beställer stadstrafik, lokal landsbygdstrafik, ~~kompletteringstrafik~~, båttrafik och övrig trafik (som dessa begrepp definieras i bilaga 2) av Kollektivtrafikmyndigheten och ansvarar för det ekonomiska underskott som uppkommer för beställd trafik. Parternas ansvar för det ekonomiska underskottet för viss trafik regleras närmare i bilaga 2.
- 34 Om båda parter (enskild kommun och Kollektivtrafikmyndigheten) är överens kan en kommun ansluta sig till fler tjänster som organiseras genom Kollektivtrafikmyndigheten.
- 35 Kollektivtrafikmyndigheten ansvarar för de tekniska stödsystem som behövs för att bedriva kollektivtrafiken i länet i form av exempelvis biljettmaskinsystem och realtidssystem, samt för de övriga kostnader som inte går att direkt härleda till viss (enskild) trafik. Vidare ansvarar Kollektivtrafikmyndigheten för marknadsföring och information ut mot resenärer och invånare.
- 36 Kollektivtrafikmyndigheten råder över och beslutar om taxor inom kollektivtrafiken i Västmanlands län, med undantag av stadstrafiken, lokal landsbygdstrafik, båttrafiken och övrig trafik inom kommunen som respektive kommun ~~bestämmer~~ beställer.
- Kollektivtrafikmyndigheten ansvarar för regelverk, resevillkor och reseprodukter för den allmänna kollektivtrafiken. Kommunen ska beredas inflytande gällande utvecklingen av reseprodukter tillsammans med Kollektivtrafikmyndigheten eller genom fastslagna samverkansforum som beskrivs under avtalspunkt 2.5 i avtalet.
- 37 Kollektivtrafikmyndigheten ska årligen tillhandahålla aktuell statistik över trafikutbud, ~~resandet~~ intäkts- och kostnadsutveckling samt ~~och~~ kundnöjdhet nedbrytbar på kommunnivå.

4. SKOLSKJUTS

- 41 Enligt skollagen (2010:800) ansvarar kommunerna för skolskjutsar. För att samordna och effektivisera denna trafik har Kommunerna möjlighet att teckna separata överenskommelser med Kollektivtrafikmyndigheten som innebär att Kollektivtrafikmyndigheten och kommunen träffar ett uppdragsavtal där det närmare regleras i vilken omfattning myndigheten skall bistå kommunen vid upphandling, planering och genomförande av skolskjutsverksamhet, varvid kommunen bär samtliga kostnader för trafiken och Kollektivtrafikmyndighetens tjänster.
- 42 Kollektivtrafikmyndigheten åtar sig att ansvara för länets gymnasieelevers skolresor, med undantag för elever vid **resor för anpassad gymnasieskola** ~~gymnasieskolas resor~~ vilka omfattas av punkt 4.1. Gymnasieeleverna förses med ~~s.k.~~ skolkort för resor till/från skolan under skoldagar ~~genom att~~. Kommunen **åtar sig att köpa** periodkort **avsedda för skolresor** från Kollektivtrafikmyndigheten för resor på den allmänna linjetrafiken till ett av Kollektivtrafikmyndigheten fastställt pris. Resans längd ska överstiga 6 km om inget annat avtalats mellan Kollektivtrafikmyndigheten och respektive kommun. Respektive kommun ansvarar för kostnaderna för sådana resor.

5. AVTALSTID MM

- 5.1 Avtal gäller från och med den ~~1 juli 2017~~ **01-01-2027** och därefter tillsvidare med ~~48~~ **60** månaders **(5år)** uppsägningstid.
- 5.2 Kollektivtrafikmyndigheten ska en gång per mandatperiod ta fram en utvärdering för att följa upp avtalsefterlevnad i samråd med kommunerna.
- 53 Avtalet kan komma att ändras, förnyas eller kompletteras om alla parter är överens.
- 54 I händelse av uppsägning av Avtalet, eller om någon av parternas beslut att ingå avtalet upphävs genom lagakraftäggande dom, skall ny förhandling genomföras mellan Regionen och Kommunerna. **Detta avtal gäller dock tills nytt avtal har upprättats.**
- 55 Uppsägning av Avtalet skall ske skriftligt och sändas med rekommenderat brev till samtliga parter i avtalet.

6. AVTALETS PÅVERKAN PÅ ÖVRIGA AVTAL

- ~~61~~ ~~1~~ ~~Såvitt gäller tiden från och med den 1 juli 2012 ersätter Avtalet punkt 7 och bilaga 1 i det konsortialavtal mellan Landstinget och Kommunerna avseende Västmanlands Lokaltrafik AB som träffades under 2008. Punkt 2 i nämnda konsortialavtal skall fortsättningsvis gälla med de ändringar som föranleds av kollektivtrafiklagen och Avtalet.~~

~~Uppdragsavtalet mellan å ena sidan Landstinget och Kommunerna och å~~

~~andrasidan Västmanlands Lokaltrafik AB som träffades under 2008 skall fortsätta att gälla med den ändringen att punkt 1 i uppdragsavtalet upphörde att gälla den 31 december 2011 och att det ansvar för bolagets underskott som regleras i punkt 2 i uppdragsavtalet istället skall fördelas på det sätt som följer av punkt 3 ovan.~~

~~Det kompletterande uppdragsavtalet avseende Citybanan som ingicks mellan i föregående stycke nämnda parter under 2009 skall fortsätta att gälla oförändrat.~~

Bilagor kopplade till avtalet

Bilaga 1: Planeringsprocessen

Bilaga 2: Definition av trafikknaster

Bilaga 3: Principer för planering och finansiering av kollektivtrafik i Västmanlands län

7. GODKÄNNANDE

För Avtalets giltighet krävs att det godkänns av såväl fullmäktige i Regionen som fullmäktige i envar av Kommunerna, eller i enlighet med respektive fullmäktiges tidigare beslut.

~~Detta~~ Avtalet har upprättats elva likalydande exemplar och utväxlas mellan parterna.

Bilaga 2

Ansvar avseende underskott för genomförande av trafikuppdrag Definition av trafik kostnader

Nedan används begreppen trafik kostnader, övriga kostnader, stomnät, stomtrafik, stadstrafik, kompletteringstrafik, båttrafik och övrig trafik m.m. I kollektivtrafiklagen ryms samtliga nedan beskrivna trafikbegrepp inom benämningen regional trafik. Vad som avses med dessa begrepp framgår av följande definitioner:

Trafikkostnader	De kostnader som respektive kommuner och regionen ansvarar för, d.v.s. det vill säga nettokostnad efter fördelning av intäkter och kostnader på respektive uppdrag. Dessa kostnader ingår inte i skatteväxlingen mellan kommunerna och regionen. I trafik kostnader ingår exempelvis drivmedel, trafikföretagens personal, fordon, reparationer och lokal/bussdepå.
Övriga kostnader och intäkter	Sådana Övriga Kostnader och intäkter som inte på ett naturligt sätt kan fördelas som trafikintäkt eller trafik kostnad på trafikslag eller linjer. Exempel på sådana kostnader och intäkter är trafikplanering, ledning, marknadsföring, och tidtabeller, infrastruktur, resenärsinformation, (som trafikupplysning, tekniska stödsystem, biljettmaskiner och väderskydd, Kollektivtrafikförvaltningens personal och administration samt) och vissa lokalkostnader. Exempel på sådana intäkter är reklamintäkter från väderskydd. Dessa kostnader och intäkter ansvarar regionen för för efter genomförd i nuvarande skatteväxling.
Stomnät	Den överordnade kollektivtrafiken i länet sker på ett stomnät. Stomnätet består av relationer mellan huvudorter inom länet och huvudorter i angränsande län. Med huvudort menas här kommunernas centralort.
Stomtrafik	Kollektivtrafik på stomnätet kallas stomtrafik. Stomtrafik kan finnas på väg eller på järnväg. Trafik med båda ändpunkterna inom samma kommun kan inte vara stomtrafik.
Stadstrafik Stadstrafik och tätortstrafik	Stadstrafik Stadstrafik och tätortstrafik är trafik i större tätorter och vars linjesträckning begränsas till respektive tätort.
Kompletteringstrafik	Kompletteringstrafik erbjuds områden som har ett gångavstånd som överstiger 1200 meter till en hållplats med ett visst minimiutbud. Trafiken utförs helgfri måndag – fredag mellan klockan 09.00- 14.00.

Formaterat: Indrag: Första raden: 0 cm

Formaterad tabell

formaterade: Inte Färgöverstrykning

Landsbygdstrafik	Med landsbygdstrafik på väg avses sådan trafik inom myndighetens ansvar som inte utgör stomtrafik, stadstrafik, <u>tätortstrafik</u> eller kompletteringstrafik.
------------------	--

Båttrafik	Med båttrafik avses trafik för passagerarbefordran som körs efter tidtabell eller efter anrop.
Övrig trafik m.m. Tillköp av trafik	Med övrig trafik m.m. tillköp av trafik menas trafik, taxe subvention etc. som enskild kommun eller landstinget beställt som inte ingått inte ingår i gjord beställning/budget för gällande verksamhets trafikår.

formaterade: Inte Färgöverstrykning

A. Övriga kostnader och intäkter

Efter att skatteväxling genomförts avseende övriga kostnader och intäkter ansvarar regionen för framtida underskott inom definitionen av begreppet.

B. Stomtrafik

~~B1) Vid detta avtals tecknande utgör VL:s godkända rambudget för 2018 utgångspunkt för den stomtrafik som myndigheten ansvarar för 2018.~~

~~B2) ÖVRIG TRAFIK~~

~~För den övriga trafik, enligt definitionen ovan, som landstinget beställer faller underskottet till 100 % på landstinget.~~

C. AV KOMMUNERNA BESTÄLLD TRAFIK

C1) STADSTRAFIK

Respektive kommun ansvarar till 100 % för underskott, exklusive övriga kostnader, enligt definitionen ovan, inom ramen för gjord beställning av stadstrafik och som utförs inom kommunen. ~~VL:s godkända rambudget för 2018 utgör utgångspunkt för den trafik som myndigheten kommer att bedriva 2018.~~

C2) LANDSBYGDSTRAFIK

Trafik som inte är Stomtrafik, stadstrafik eller kompletteringstrafik utgör lokal landsbygdstrafik på väg. Den del av underskottet som är att hänföra till beställning av lokal landsbygdstrafik faller till 100 % på den kommun inom vilken trafiken utförs.

C3) KOMPLETTERINGSTRAFIK

Den del av underskottet som är att hänföra till kompletteringstrafik faller till 100 % på den kommun där trafiken utförs.

C4) BÅTTRAFIK

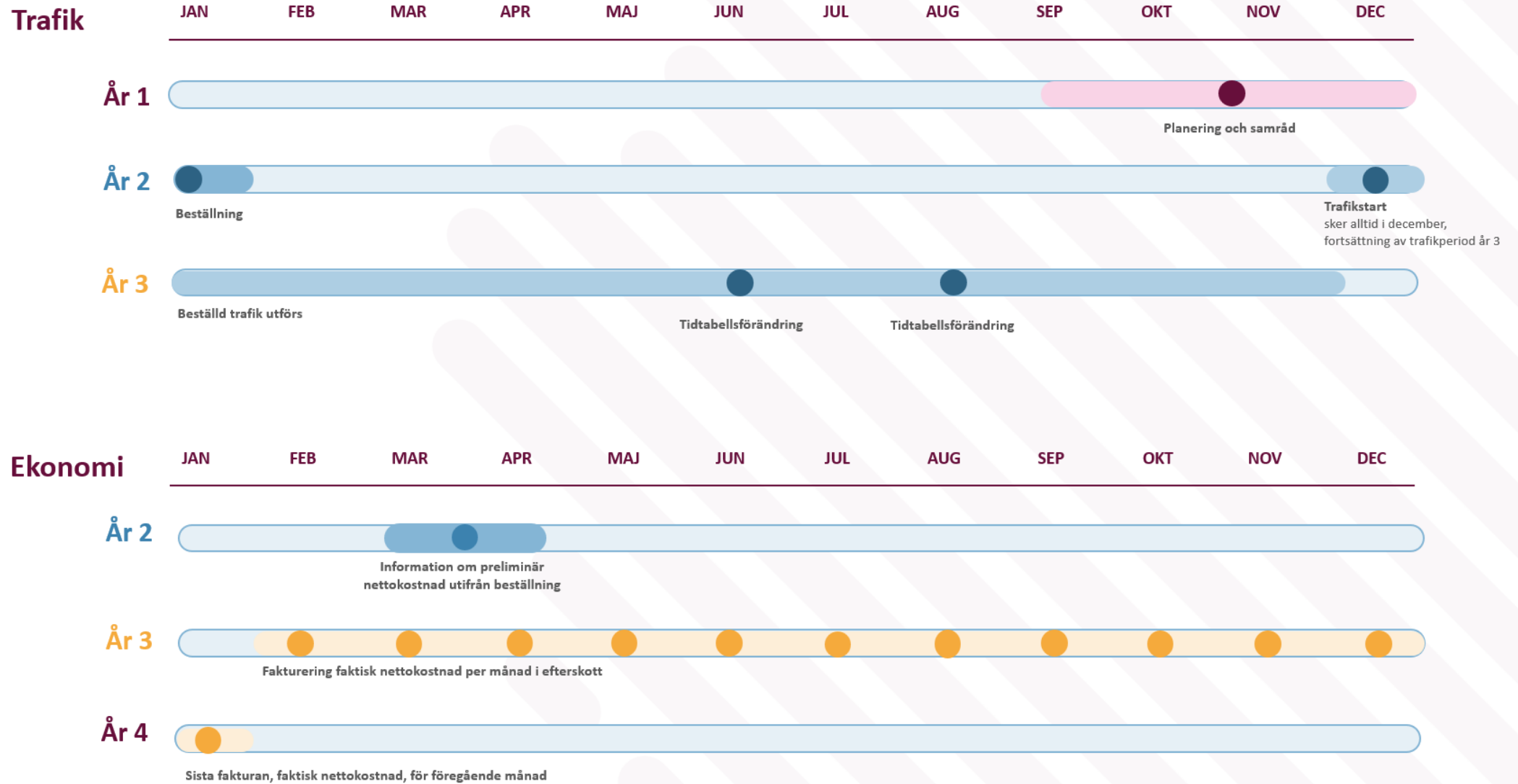
Den del av eventuella underskott som är att hänföra till båttrafik faller till 100 % ut på den kommun som inom vilken trafiken utförs.

C5) ~~ÖVRIG TRAFIK Tillköp av trafik~~

För den övriga trafik, enligt definitionen ovan, som en kommun beställer faller underskottet till 100 % på den kommunen.

Bilaga 1

Planeringsprocess

Bilaga 2

Definition av trafikkostnader

I kollektivtrafiklagen ryms samtliga nedan beskrivna trafikbegrepp. Vad som avses med dessa begrepp framgår av följande definitioner:

Trafikkostnader	De kostnader som respektive kommun och region ansvarar för, det vill säga nettokostnad efter fördelning av intäkter och kostnader på respektive uppdrag. Dessa kostnader ingår inte i skatteväxlingen mellan kommunerna och regionen. I trafikkostnader ingår exempelvis drivmedel, trafikföretagens personal, fordon, reparationer och lokal/bussdepå.
Övriga kostnader och intäkter	Övriga Kostnader och intäkter som inte på ett naturligt sätt kan fördelas som trafikintäkt eller trafikkostnad på trafikslag eller linjer. Exempel på kostnader och intäkter är trafikplanering, marknadsföring, resenärsinformation, tekniska stödsystem, väderskydd, Kollektivtrafikförvaltningens personal och administration samt reklamintäkter. Dessa kostnader och intäkter ansvarar regionen för i nuvarande skatteväxling.
Stomnät	Stomnätet består av relationer mellan huvudorter inom länet och huvudorter i angränsande län. Med huvudort menas här kommunernas centralort.
Stomtrafik	Kollektivtrafik på stomnätet kallas stomtrafik. Stomtrafik kan finnas på väg eller på järnväg. Trafik med båda ändpunkterna inom samma kommun kan inte vara stomtrafik.
Stadstrafik och tätortstrafik	Stadstrafik och tätortstrafik är trafik i större tätorter och vars linjesträckning begränsas till respektive tätort.
Kompletteringstrafik	Kompletteringstrafik erbjuds områden som har ett gångavstånd som överstiger 1200 meter till en hållplats med ett visst minimiutbud. Trafiken utförs helgfri måndag – fredag mellan klockan 09.00- 14.00.
Landsbygdstrafik	Med landsbygdstrafik på väg avses sådan trafik inom myndighetens ansvar som inte utgör stomtrafik, stadstrafik, tätortstrafik eller kompletteringstrafik.

Båttrafik	Med båttrafik avses trafik för passagerarbefordran som körs efter tidtabell eller efter anrop.
Tillköp av trafik	Med tillköp av trafik menas trafik som enskild kommun beställer som inte ingår i gjord beställning/budget för gällande trafikår.

A. Övriga kostnader och intäkter

Efter att skatteväxling genomförts avseende övriga kostnader och intäkter ansvarar regionen för framtida underskott inom definitionen av begreppet.

B. Av kommunerna beställd trafik

B1) Stadstrafik

Respektive kommun ansvarar till 100 % för underskott, exklusive övriga kostnader enligt definitionen ovan, inom ramen för gjord beställning av stadstrafik och som utförs inom kommunen.

B2) Landsbygdstrafik

Trafik som inte är Stomtrafik, stadstrafik eller kompletteringstrafik utgör lokal landsbygdstrafik på väg. Den del av underskottet som är att hänföra till beställning av lokal landsbygdstrafik faller till 100 % på den kommun inom vilken trafiken utförs.

B3) Kompletteringstrafik

Den del av underskottet som är att hänföra till kompletteringstrafik faller till 100 % på den kommun där trafiken utförs.

B4) Båttrafik

Den del av eventuella underskott som är att hänföra till båttrafik faller till 100 % ut på den kommun som inom vilken trafiken utförs.

B5) Tillköp av trafik

För den övriga trafik, enligt definitionen ovan, som en kommun beställer faller underskottet till 100 % på den kommunen.

BILAGA 3 - PRINCIPER FÖR PLANERING OCH FINANSIERING AV KOLLEKTIVTRAFIK I VÄSTMANLANDS LÄN

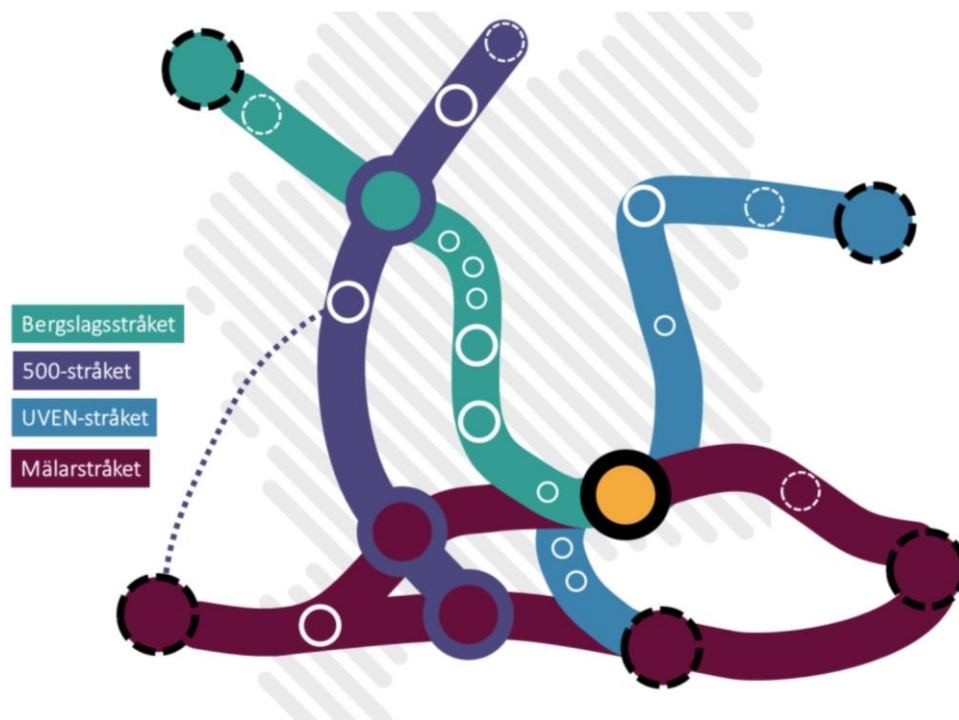
Bakgrund

I enlighet med Avtal om kollektivtrafik i Västmanlands län har Regionen och länets kommuner ett gemensamt ansvar för att utveckla och skapa en attraktiv kollektivtrafik för hela länet.

Föreliggande bilaga avser att förtydliga, konkretisera och utveckla tillämpning av avtalet om kollektivtrafik i Västmanlands län.

Grundprinciper

1. Kollektivtrafiken i Västmanland är, i enlighet Avtal om kollektivtrafik i Västmanlands län, ett gemensamt ansvar mellan Region Västmanland och länets kommuner. I egenskap av Regional kollektivtrafikmyndighet har Region Västmanland det övergripande ansvaret för all kollektivtrafik inom ramen för allmän trafikplikt inom Västmanland
2. Planering av all kollektivtrafik ska i möjligaste mån utgå från de mål och strategier som sätts upp i Trafikförsörjningsprogrammet.
3. Region Västmanland har särskilt ansvar för och finansiering av, **stomtrafik**, vilket omfattar kollektivtrafik inom ett definierat **stomnät** bestående av **regionala stråk** vilka förbinder kommunhuvudorter/nodstäder.
4. **Regionala stråk** definieras utifrån att det ska finnas ett tydligt befintligt eller potentiellt pendlingsunderlag alternativt annan viktig regional funktion (såsom exempelvis behov av förbindelse till ort med sjukvård). Regionala stråk framgår av figur 1.
5. Trafik som inte definieras som regional **stomtrafik**, definieras som **inomkommunal trafik** och beställs av respektive kommun. Inomkommunal trafik används i denna bilaga som samlingsbegrepp för av kommunerna beställd trafik (punkt C i avtalets bilaga 2).

Figur 1 Regionala stråk

Särskilda principer för trafik kostnader

Följande principer (6-10) kompletterar avtalets bilaga 2 definition av trafik kostnader.

6. Finansiering av regional stomtrafik och inomkommunal trafik som utförs genom Svealandstrafiken sker utifrån kostnad per km och timme med grund utifrån Svealandstrafikens prissättning.
7. För samtliga linjer som omfattas av princip 6, läggs därutöver till en parameter som avser kostnad per dimensionerande fordon. För kostnaden per fordon används ett schablonbelopp med utgångspunkt från Svealandstrafikens årliga kostnad per fordon av karaktär "normalbuss" för landsbygdstrafik.
8. För regional stomtrafik eller inomkommunal trafik som utförs inom ramen för andra avtal, exempelvis tågtrafik eller viss anropsstyrd trafik, är grundprincipen att respektive beställare fullt ut belastas kostnaderna i enlighet med respektive avtal.

Särskilda principer för intäktsfördelning

9. Biljettintäkter allokeras på linjenivå. För kommuner som i sin inomkommunala trafik har avgiftsfri taxa, så kallad nolntaxa, erhålles inga intäkter för trafiken.
10. Kommun som önskar att annan taxa än regional taxa ska gälla inom kommunen även för regional stomtrafik betalar mellanskillnaden mellan ordinarie och kommunens prissättning enligt en upprättad schablon.

Särskilda principer för Regional stomtrafik

Följande principer (11-16) kompletterar avtalets (bilaga 2) definition av stomtrafik.

11. I respektive regionalt stråk ska regional stomtrafik anpassas från den (befintlig eller potentiell) efterfrågan som finns på olika delsträckor inom stråket och vara anpassad till att efterfrågan kan se olika ut under dygnet och veckans dagar.
12. Regional stomtrafik ska ha en uppehållsbild och körväg som ska ge den bästa balansen mellan restid och tillgänglighet. Enhetlig körväg ska eftersträvas men undantag kan finnas.
13. Regional stomtrafik ska i respektive stråk i huvudsak ha regelbunden turtäthet sett över trafikdygnet och veckan.
14. I stråk som har pekats ut som regionala stråk ska stråkvis uppdragsbeskrivning för trafiken finnas.

Tillköp av Regional stomtrafik

14. Kommuner kan göra tillköp av regional stomtrafik. Tillköp kan omfatta utökning av utbud i regional stomtrafik utöver uppdragsbeskrivning på hel eller del av sträcka.
15. Den beställande kommunen(kommunerna) betalar alla merkostnader som tillköpet innebär. Detta inkluderar tillkommande kostnader för dimensionerande fordon, tillkommande extra km och tillkommande extra körtid men exkluderar eventuella kostnader som gäller under princip 10. Hänsyn ska tas till de utökade intäkter som tillköpet kan bidra till vilket i förekommande fall ska avdras från kostnaden. Då intäkter är starkt beroende av område, omfattning och tider sker detta enligt särskild redovisning i samband med respektive tillköp efterfrågas.
16. Region Västmanland kan avfärda begäran av tillköp om det kan innebära negativ påverkan på trafiksystemet i sin helhet eller för aktuell linjes uppdrag och funktion.

Särskilda principer för Inomkommunal trafik

Följande principer (17-19) kompletterar avtalets (bilaga 2) definition av kommunerna beställd trafik.

17. Beställare av inomkommunal trafik ska definiera vilken uppgift som respektive linje ska ha och planeras utifrån och ska tillsammans med Region Västmanland ta fram uppdragsbeskrivning för respektive linje.
18. Inomkommunal trafik ska i första hand tillgodose resandet inom en kommun. Region Västmanland har rätt att neka beställning av inomkommunal trafik som korsar kommungräns, i det fall det påverkar trafiksystemet i sin helhet negativt.
19. Inomkommunal trafik finansieras av den beställande kommunen. Inomkommunal trafik som berör mer än en kommun finansieras av beställande kommun(er) utifrån andel produktion om inte annat finns överenskommet.

Enhet/Förvaltning
Kollektivtrafikförvaltningen
Diarienummer
KTM260031

Datum
2026-03-12

Avtal om kollektivtrafik i Västmanlands län

1. Parter

Detta avtal ("Avtalet") ingås mellan Region Västmanland ("Regionen") och samtliga kommuner i Västmanlands län (gemensamt "Kommunerna"). Avtalet utgår från lagen om kollektivtrafik (2010:1065).

- 1.1 Kollektivtrafiken är av stor vikt för hela länets utveckling. Regionen och kommunerna är överens om att gemensamt ta ansvar för att utveckla och skapa en attraktiv kollektivtrafik för hela länet. För att uppnå det krävs nära samarbete och samråd mellan Regionen och kommunerna, men även med invånare, näringsliv, andra myndigheter samt övriga intressenter. Samsyn säkerställs genom löpande dialog och samråd.

2. Kollektivtrafikmyndigheten

- 2.1 Enligt **lagen (2010:1065) om kollektivtrafik** ska det finnas en regional kollektivtrafikmyndighet i varje län. Kommunerna och regionen ska komma överens om vem som ska bära ansvaret.

Regionen och Kommunerna är, i enlighet med **2 kap 1§ och 2§ lagen (2010:1065) om kollektivtrafik**, överens om att regionen är kollektivtrafikmyndighet för Västmanlands län och bär ansvaret för samordning och utförande av kollektivtrafik i länet. Vidare ansvarar Kollektivtrafikmyndigheten för upphandling av trafik och att utförandet av kollektivtrafik sker på ett effektivt sätt. Den regionala Kollektivtrafikmyndigheten ska verka för att den regionala kollektivtrafiken är tillgänglig för alla resenärsgupper **2 kap 13 § lagen (2010:1065) om kollektivtrafik**.

- 2.2 Kollektivtrafikmyndigheten ska ansvara för de uppgifter som myndigheten berörs av enligt kollektivtrafiklagen. Kollektivtrafikmyndigheten har således ansvar för framtagande och beslut om trafikförsörjningsprogram i enlighet med **kap 2, 8 §, 9§ och 10 § lagen (2010:1065) om kollektivtrafik** samt allmän trafikplikt i enlighet med **kap 3 1§ lagen (2010:1065) om kollektivtrafik**.

- 2.3 Kollektivtrafikmyndigheten ska genom helt eller delägda bolag, eller självständiga entreprenörer genomföra trafik, tillse att erforderlig kollektivtrafik inom Västmanlands län

Enhet/Förvaltning
Kollektivtrafikförvaltningen
Diarienummer
KTM260031

Datum
2026-03-12

och till angränsande län genomförs. Kollektivtrafikmyndigheten ska vara en möjliggörare för att lokala trafikföretag ska kunna vara en aktör vid utförande av trafik.

- 2.4 Kollektivtrafikmyndighetens beslutande organ är kollektivtrafiknämnden som utgör en nämnd i regionen. Kollektivtrafiknämndens ledamöter väljs av regionfullmäktige.
- 2.5 Forum för dialog med representation från kommunerna och regionen ska finnas. Vid överenskommelse kan olika samverkansformer införas.

3. Regionens (Kollektivtrafikmyndigheten) och kommunernas roller och ansvar

- 3.1 Trafikförsörjningsprogram och förslag till beslut om allmän trafikplikt utarbetas i nära samverkan mellan Kollektivtrafikmyndigheten och Kommunerna i enlighet med Kollektivtrafiklagen **2 kap 11§**. Fokus ska läggas på förankring och dialog inför fastställandet av kommande trafikförsörjningsprogram och kommunerna ska beredas möjlighet att inkomma med remissvar.
- 3.2 Kollektivtrafikmyndigheten ansvarar för planering av all regional kollektivtrafik, vilket även inkluderar länsöverskridande trafik, i enlighet med kollektivtrafiklagen. I detta planeringsansvar ligger att i största möjliga utsträckning samordna och anpassa den inomkommunala trafiken och den regionala buss- och tågtrafiken.

Kommunerna ska beredas stor påverkan och inflytande över den trafik som kommunen själv beställer och finansierar.

Planeringsprocessen, bilaga 1 innebär att samråd sker löpande under året tillsammans med kommunerna. Kollektivtrafikmyndigheten ger förslag på trafikupplägg i samverkan med kommunerna. Kommunerna beslutar om och beställer sin inomkommunala trafik.

Kollektivtrafikmyndigheten kommunicerar under mars/april respektive kommuns preliminära kostnad utifrån den av kommunen beställda trafiken, med avdrag för beräknade trafikintäkter, för nästkommande år. Kommunerna faktureras månadsvis för faktiskt utfall.

Respektive kommun bekräftar skriftligen den preliminära nettokostnaden senast per den 15:e april. Fastställandet av den beställda trafiken för kommande år sker på nästkommande nämnd av kollektivtrafiknämnden. Om skriftlig bekräftelse inte inkommer innan den 15:e april anses kommunens preliminära nettokostnad som bekräftad. Efter bekräftad preliminär nettokostnad ligger den beställda volymen fast för den inomkommunala trafiken för nästkommande år. Efter bekräftad beställning kan förändringar av trafikutbudet, tillköp eller

Enhet/Förvaltning
Kollektivtrafikförvaltningen
Diarienummer
KTM260031

Datum
2026-03-12

reducering av trafik vara möjligt i samråd med Kollektivtrafikmyndigheten såvida inte förändringen innebär ekonomisk påverkan på annan kommun eller regionen.

- 3.3** Kollektivtrafikmyndigheten tillhandahåller stomtrafik (buss- och tågtrafik mellan kommunhuvudorterna inom och utanför länet). Väsentliga förändringar i stomtrafikutbudet ska i god tid kommuniceras med berörda kommuner. Kommuner och kollektivtrafikmyndighet kan komma överens om nyttjande av stomtrafik för inomkommunala resor (resor inom en kommun) enligt beslutade planeringsprinciper, bilaga 3.

Kommunerna beställer stadstrafik, lokal landsbygdstrafik, båttrafik och övrig trafik (som dessa begrepp definieras i bilaga 2) av Kollektivtrafikmyndigheten och ansvarar för det ekonomiska underskott som uppkommer för beställd trafik. Parternas ansvar för det ekonomiska underskottet för viss trafik regleras närmare i bilaga 2.

Kommunerna överlämnar ansvar för planering, utförande, regelverk och taxa för kompletteringstrafik till Kollektivtrafikmyndigheten. Framtagande av regelverk ska göras i samverkan med kommunerna. Trafiken finansieras av kommunerna.

- 3.4** Om båda parter (enskild kommun och Kollektivtrafikmyndigheten) är överens kan en kommun ansluta sig till fler tjänster som organiseras genom Kollektivtrafikmyndigheten.
- 3.5** Kollektivtrafikmyndigheten ansvarar för de tekniska stödsystem som behövs för att bedriva kollektivtrafiken i länet i form av exempelvis biljettmaskinsystem och realtidssystem, samt för de övriga kostnader som inte går att direkt härleda till viss (enskild) trafik. Vidare ansvarar Kollektivtrafikmyndigheten för marknadsföring och information ut mot resenärer och invånare.
- 3.6** Kollektivtrafikmyndigheten råder över och beslutar om taxor inom kollektivtrafiken i Västmanlands län, med undantag av stadstrafiken, lokal landsbygdstrafik, båttrafik och övrig trafik inom kommunen (som dessa begrepp definieras i bilaga 2) som respektive kommun beställer.

Kollektivtrafikmyndigheten ansvarar för regelverk, resevillkor och reseprodukter för den allmänna kollektivtrafiken. Kommunen ska beredas inflytande gällande utvecklingen av reseprodukter tillsammans med Kollektivtrafikmyndigheten eller genom fastslagna samverkansforum som beskrivs under avtalspunkt 2.5 i avtalet.

- 3.7** Kollektivtrafikmyndigheten ska årligen tillhandahålla aktuell statistik över trafikutbud, resandet, intäkts- och kostnadsutveckling samt kundnöjdhet nedbrytbar på kommunnivå.

Enhet/Förvaltning
Kollektivtrafikförvaltningen
Diarienummer
KTM260031

Datum
2026-03-12

4. Skolskjuts

- 4.1** Enligt skollagen (2010:800) ansvarar kommunerna för skolskjutsar. För att samordna och effektivisera denna trafik har kommunerna möjlighet att teckna separata överenskommelser med Kollektivtrafikmyndigheten som innebär att Kollektivtrafikmyndigheten och kommunen träffar ett uppdragsavtal där det närmare regleras i vilken omfattning myndigheten skall bistå kommunen vid upphandling, planering och genomförande av skolskjutsverksamhet, varvid kommunen bär samtliga kostnader för trafiken och Kollektivtrafikmyndighetens tjänster.
- 4.2** Kollektivtrafikmyndigheten åtar sig att ansvara för länets gymnasieelevers skolresor, med undantag för elever vid resor för anpassad gymnasieskola vilka omfattas av punkt 4.1. Gymnasieeleverna förses med skolkort för resor till/från skolan under skoldagar. Kommunen åtar sig att köpa periodkort avsedda för skolresor från Kollektivtrafikmyndigheten för resor på den allmänna linjetrafiken till ett av Kollektivtrafikmyndigheten fastställt pris. Resans längd ska överstiga 6 km om inget annat avtalats mellan Kollektivtrafikmyndigheten och respektive kommun. Respektive kommun ansvarar för kostnaderna för sådana resor.

5. Avtalstid, efterlevnad av avtal och uppsägning av avtal

- 5.1** Avtal gäller från och med den 01-01-2027 och därefter tills vidare med 60 månaders (5år) uppsägningstid.
- 5.2** Kollektivtrafikmyndigheten ska en gång per mandatperiod ta fram en utvärdering för att följa upp avtalsefterlevnad i samråd med kommunerna.
- 5.3** Avtalet kan komma att ändras, förnyas eller kompletteras om alla parter är överens.
- 5.4** I händelse av uppsägning av avtalet, eller om någon av parternas beslut att ingå avtalet upphävs genom lagakraftäggande dom, skall ny förhandling genomföras mellan regionen och kommunerna. Detta avtal gäller dock tills nytt avtal har upprättats.
- 5.5** Uppsägning av avtalet ska ske skriftligt och sändas med rekommenderat brev till samtliga parter i avtalet.

Enhet/Förvaltning
Kollektivtrafikförvaltningen
Diarienummer
KTM260031

Datum
2026-03-12

6. Bilagor kopplade till avtalet

Bilaga 1: Planeringsprocessen

Bilaga 2: Definition av trafikkostnader

Bilaga 3: Principer för planering och finansiering av kollektivtrafik i Västmanlands län

7. Godkännande och underskrift

För avtalets giltighet krävs att det godkänns av såväl fullmäktige i regionen som fullmäktige i envar av Kommunerna, eller i enlighet med respektive fullmäktiges tidigare beslut. Avtalet har upprättats i elva likalydande exemplar och utväxlas mellan parterna.

Datum:.....

Datum:.....

.....
Arboga kommun

.....
Fagersta kommun

Datum:.....

Datum:.....

.....
Hallstahammar kommun

.....
Kungsör kommun

Datum:.....

Datum:.....

.....
Köping kommun

.....
Norberg kommun

Enhet/Förvaltning
Kollektivtrafikförvaltningen
Diarienummer
KTM260031

Datum
2026-03-12

Datum:.....

Datum:.....

.....
Sala kommun

.....
Skinnskatteberg kommun

Datum:.....

Datum:.....

.....
Surahammar kommun

.....
Västerås Stad

Datum:.....

.....
Region Västmanland